

Závěrečná zpráva projektu

“Celostátní seminář programu Záchrana krajových odrůd ovocných dřevin – koncepce dalšího směřování programu“.

Projekt číslo 171118

Zpracoval:

Ing. Martin Lípa, EC Meluzína RCAB, Brigádnická 710/2, Ostrov 363 01
+420 777086620, ec.meluzina@volny.cz

Jako součást Národního programu ČSOP „Ochrana biodiverzity“, podporovaného Ministerstvem životního prostředí (dále také MŽP) a Lesy České republiky, s.p. (dále také LČR), byl realizován projekt **“Celostátní seminář programu Záchrana krajových odrůd ovocných dřevin – koncepce dalšího směřování programu”**.

Stanovené hlavní cíle projektu:

- vytvořit nezbytný základ pro další rozvoj tohoto programu,
- zachování kontinuity programu při střídání odborných garantů,
- stanovit priority při alokaci finančních zdrojů,
- prozkoumat možnosti dalších finančních zdrojů (zvláště těch, které jsou nezávislé na veřejných rozpočtech).

Hlavními výstupy projektu jsou:

- 1. Koncepce dalšího směřování programu Záchrana krajových odrůd ovocných dřevin (viz příložený materiál předložený ke schválení ÚVR ČSOP)**
- 2. Celostátní pracovní seminář k dané problematice**
- 3. Terénní šetření v místech s významnými aktivitami na záchranu genofondu ovocných odrůd**
- 4. Závěrečná zpráva**

1. Koncepce dalšího směřování programu Záchrana krajových odrůd ovocných dřevin (viz příložený materiál předložený ke schválení ÚVR ČSOP)

Koncepce je přiložena jako součást závěrečné zprávy. Přiložená koncepce dalšího rozvoje programu je předložena jako materiál, který má být projednán Komisí ochrany přírody a Ústřední výkonnou radou Českého svazu ochránců přírody. Oba orgány by měly vydat jasné stanovisko zda tento koncept schvalují či nikoliv.

Jako odborný garant považuji za nezbytné působit v rámci programu na základě schváleného koncepčního materiálu, který zajistí kontinuitu programu po více let.

2. Celostátní pracovní seminář k dané problematice

Tento seminář se konal 15.9. 2011 v budově Střední zemědělské školy v Děčíně Libverdě. Zúčastnilo se jej 16 osob. Kopie prezenční listina tvoří přílohu.

Na semináři byla široce diskutována předkládaná koncepce dalšího směřování odborného programu. Připomínky byly do koncepce následně zapracovány.

Díky přítomnosti zástupců AOPK ČR byla široce diskutována i představa o kofinancování některých částí koncepce.

3. Terénní šetření v místech s významnými aktivitami na záchranu genofondu ovocných odrůd

Navštíveny byly následující lokality a koncepce diskutována s následujícími osobami

20.7. 2011 Bečov nad Teplou- funkční výsadby - Ing. Jiří Šindelář

27.7. 2011 Tachov - genofondová plocha - Ing. Pavel Šrámek a RNDr. Miroslav Rolko

14.8. 2011 Děčín - funkční výsadby - Vladislav Kopecký

14.8. 2011 Litoměřice - funkční výsadby - Šárka Fričová

15.8. 2011 Praha - kancelář ÚVR ČSOP - administrace pozemkových spolků a programu Biodiversita - Jan Moravec a Kateřina Adámková

15.8. 2011 Praha - ústředí AOPK - Mgr. Tomáš Görner

15.8. 2011 Praha - Magistrát hlavního města Praha - funkční výsadby třešní - Jiří Rom

16.8. 2011 Nasavrky - pomologická problematika, funkční výsadby a genofondové plochy - Ing. Zdena Koberová

16.8. 2011 Vlašim - funkční výsadby a genofondové plochy - Karel Kříž

16.8. 2011 Brno - pomologická problematika, školkařství a genofondové plochy - Ing. Stanislav Boček

17.8. 2011 Bojkovice - školkařství - Radim Pešek

17.8. 2011 Velká nad Veličkou - genofondová plocha a práce s veřejností - Ladislav Tomčala

7.10. 2011 Olomouc - funkční výsadby - Michal Krátký

8.10. 2011 Hostětín - pomologický seminář - Ing. Stanislav Boček

8.10. 2011 Veselí na Moravě - genofondové plochy a funkční výsadby - RNDr. Ivana Jongepierová

Problematika záchrany krajových odrůd byla konzultována pomocí připraveného dotazníku a výsledky dotazování byly využity ke zpracování předkládané koncepce. Zároveň byla koncepce konzultována v aktuálních verzích.

Díky omezenému rozpočtu oproti žádosti byla navštívena zhruba polovina lokalit z původně plánovaných. Tím se bohužel nepodařilo zcela naplnit záměr na prohlídku jednotlivých projektů realizovaných v minulosti.

4. Závěrečná zpráva

mimo výše uvedených skutečností závěrečná zpráva shrnuje praktické výsledky terénních konzultací, které nemohly být součástí koncepce, protože jsou spíše operativního charakteru.

Z hlediska vytvoření potřebného odborného zázemí projektu je nezbytné v roce 2012 mimo projekty profinancovat následující akce - priority (seřazeno dle důležitosti):

1. Sestavení záchranného sortimentu odrůd (viz koncepce)

2. Sestavení metodiky evidence genofondových ploch formou databáze propojené na GIS prostředí

*Později z této metodiky může být odvozena i metodika mapování stromů.

3. Fyzická kontrola stavu genofondových ploch

*Kontrola musí být zaměřena především na stav stromů, evidence, majetkoprávních vztahů, zjištění ochoty ke spolupráci v rámci sítě genofondových ploch

4. Přepis zjištěných dat do databáze a map

Výše uvedené priority by měly být profinancovány i v případě, že nebudou k dispozici prostředky pro program Ochrana biodiversity. V rámci realizace projektu byly identifikovány jako priority, bez jejichž naplnění nelze pokračovat v programu dále. A to jak v odborné obhajobě racionálního vynakládání finančních zdrojů stávajících, tak i ve získávání prostředků z dalších zdrojů.

V případě že tato revize výsledků programu z minulých let nebude možná, bude nutno akceptovat stávající úroveň, kdy není jasné jak a proč se vynakládají finanční prostředky na jednotlivé projekty, jaké jsou výsledky a jaké je využití pro další aktivity ČSOP.

Doporučení pro rok 2012 Ochrana biodiversity – program záchrany krajových odrůd

V případě, že program bude i nadále podporován prostředky LČR s.p. a MŽP ČR, byly stanoveny následující priority promítnuté do návrhů úprav zadávací dokumentace pro výběrové řízení projektů :

Mapovací projekty

- nové mapování nebudou podporované v roce 2012
- organizace může podat návrh na projekt revize nejzajímavějších nálezů z minulosti
 - provede zjištění, zda strom ještě existuje, zaměří jej pomocí GPS, odebere ve vhodnou dobu pomologický vzorek a doručí jej některému ze stanovených pomologů
 - vzorek i strom ze kterého byl odebrán označí tak, aby v případě nutnosti bylo možno odebrat v zimním období rouby
 - podle stanoveného vzoru vyplní dotazník s podrobnější charakteristikou stromu
 - maximální revidovaných stromů = počet vzorků je 20
- cena za určení jednoho vzorku pomologem je 100,- Kč
- v případě že nebude možno vzorek určit provede pomolog popis a zhodnocení zda se jedná o perspektivní nález hodný dalšího sledování

Zakládání nových genofondových ploch

- v roce 2012 nebude podporováno
- organizace může podat návrh na projekt údržby stávající genofondové plochy
- povinnou součástí žádosti bude vyplnění tabulky evidence genofondové plochy:
 - přesná lokalizace genofondové plochy – parcely katastru nemovitostí
 - ortofotomapa s plánem výsadeb
 - kompletní seznam vysazených odrůd a popis jejich značení na stanovišti
 - u každého stromu – rok výsadby nebo přeroubování původ, aktuální stav (plodnost, možnost odběru roubů)
- tabulku na vyžádání zašle elektronicky odborný garant a zápis dat s ním bude při přípravě projektu diskutován

Záchrana stromů na stanovišti

- částka na jeden strom 500,- (900,-) celková maximální výše rozpočtu 9000,-
- povinnou součástí bude:
 1. Dokumentace výchozího stavu stromu včetně zdůvodnění proč je strom zachraňován (uvedení odrůdy, zjištění přítomnosti zvláště chráněného druhu, výrazný prvek v místní krajině)
 2. Lokalizace - konkrétní parcela katastru nemovitostí
 3. Souhlas vlastníka

Akce pro veřejnost

- jsou velmi potřebné a musí být zaměřené jednoznačně na generování nových zdrojů pro výsadby stromů na soukromé nebo obecní půdě
- přednostně budou podporovány
 - ochutnávky spojené s výstavou vzorků nebo se zpracováním ovoce
 - výsadby a ošetření stromů s účastí veřejnosti
- nebudou podporovány projekty bez přímého kontaktu veřejnosti se stromy nebo jejich produkty
- akci pro veřejnost musí navštívit za celou dobu jejího trvání alespoň různých 30 osob

Funkční výsadby (jiné než genofondové plochy) – projekt bez účasti veřejnosti

- maximální dotace může činit do 300,- na strom a celková maximální výše rozpočtu 9000,-
- povinnou součástí projektu bude:
 1. Sortiment vysazovaných odrůd a původ sadbového materiálu kdo a jak jej namnožil (která školka jej dodává – kompletní adresa, telefon, e-mail)
 2. Charakteristika stanoviště, kde výsadba proběhne (nadmořská výška, půda, konkrétní parcela katastru nemovitostí)
 3. Souhlas vlastníka
 4. Popis technologie výsadby a zajištění stromku na stanovišti

Dále z jednání při terénních návštěvách a na celostátním semináři vznikla tato doporučení:

1. Vypracovat seznam doporučených školek

Jedná se o seznam školek, kde jsou již dostatečné informace o tom, že množí skutečně deklarované odrůdy a kvalita sadbového materiálu je dobrá.

Seznam bude zaslán všem organizacím, které budou realizovat výsadby ať s účastí veřejnosti nebo bez ní.

2. Celostátní setkání přátel ČSOP tématicky zaměřit na záchranu krajových odrůd.

Obvyklý termín této akce je možné spojit s ochutnávkou některých odrůd i s možností dalších praktických činností.

11.11.2011 v Ostrově Ing. Martin Lípa

IMGP2523.jpg - genofondová plocha Tachov 27.7.2011 Ing. Pavel Šrámek a RNDr. Miroslav Rolko

IMGP2528.jpg - genofondová plocha Tachov 27.7.2011

IMGP3367.jpg - jednání na semináři 15.9.2011

IMGP3374.jpg - pomologická testace na semináři 15.9.2011

IMGP3375.jpg - pomologická testace na semináři 15.9.2011

Odrůda Jeptiška nebo také Železné - otužilá zimní odrůda s velmi dlouhou dobou skladovatelnosti

Prezenční listina k akci: **Záchrana krajových odrůd**

str. 1

Téma akce: **Zpracování celostátní koncepce odborného programu**Pořadatel akce: **EC Meluzína RC AB**Datum konání: **15.9. 2011**

		Datum konání:		13.9.2011		Vysílající organizace nebo kontaktní adresa							Podpis					
Jméno		Příjmení		Funkce/pracovní pozice v organizaci		Název organizace		Ulice a č.p.		Město		PSČ		Telefon		E-mail		
1	JAN	MORAVEC					Univerzita OŠOP		MICHALSKÁ 5		PRAHA 4		14000		222 516 115		jan.moravec@csop	
2	JANA	ZIKMUNDOVÁ							LIDICKÁ 1252		OSTROV		36301		603 514 761		j.ziki@spzkm.cz	
3	JAROMÍR	KOŠEJKA					AOPK ČR		MUSELSKÁ 39		PRAHA 4		14000		241 082 605		jaromir.kosejka@nature.cz	
4	TOMAS	GÖRNER					AOPK ČR		MUSELSKÁ 39		PRAHA 4		14000		241 082 612		tomas.gorner@nature.cz	
5	SARKA	FRIČOVÁ					SCHKO ČS		MICHALSKÁ 14		LITOMĚŘICE		46001		446 374 629		sarka.fricova@nature.cz	Fričová
6	STANISLAV	BOČEK					MENDELU BRNO		ZEMĚDĚLSKÁ 1		BRNO		63000		545 136 010		bocek@imendek.cz	Boček
7	Vladislav	KOPČEK					SCHKO LP		1. čp. 124/15		PÍČÍN		40502		412 518 202		Vladislav.kopcik@nature.cz	
8	Petr	Bauer					—		—		—		—		602 491 252		Petr.bauer@nature.cz	
9	Ivan	KASALIDY					SCHKO Kojimle		č.p. 5		Zhořelice		27024		725 759 144		ivan.kasalidy@nature.cz	
10	David	KRUMHOLZ					14/02 CSOP		N. FRYDA 11		Čestbůžec		37005		436 110 944		david.krumholz@nature.cz	
11	Zdena	KOPČOVÁ					SCHKO ŽH		Maimiesb 317		Masaryk		53825		607 253 975		zdena.kopckova@nature.cz	

15.9. 2011

Vysilající organizace nebo kontaktní adresa

[illegible]